Examen

Des que a Andorra demanaven un certificat de català per poder renovar el permís de residència i treball, les convocatòries d'exàmens oficials de la «llengua pròpia oficial» (tal com es deia la famosa llei aprovada pel Consell General el 2024) havien multiplicat el nombre d'inscrits. Això feia que es necessitessin més examinadors, i el Jofre no se'n va poder escapar tot i que no formava part de l'àrea de Política Lingüística que es dedicava als exàmens i a la formació, sinó a l'encarregada de la promoció i la correcció.

Malgrat que era temptador per les vacances escolars, mai no li va acabar de fer el pes la possibilitat de fer de professor i, doncs, d'examinador, ni de joves ni d'adults: no tenia vocació ni paciència i era massa orc; li faltava la capacitat d'actuar amb naturalitat davant del públic que, segons ell, tenen els bons mestres; no vocalitzava; no es veia amb cor d'explicar llengua o literatura davant vint-i-cinc adolescents implacables en un institut o davant una quinzena d'adults cansats i/o fastiguejats que es veuen obligats a tenir un B2 de català per poder treballar al comú o al Govern.

Abans del 2024 no el cridaven mai per fer d'examinador, però després li va tocar treballar uns quants caps de setmana a l'any, amb convocatòries extraordinàries i tot, per absorbir tanta demanda. No li agradava perquè li fotien els plans enlaire —que consistien bàsicament a acompanyar els fills als partits de futbol—, no tenia experiència a l'hora d'avaluar i li sabia greu suspendre algú que, probablement, necessitava l'A2 per renovar el permís de residència o el B2 per aprovar un edicte de la funció pública. D'una banda era conscient que «regalar» certificats de català era contraproduent, i de l'altra patia per aquells examinands, la majoria nerviosos, que havia de valorar. Per això no ho suportava. Que ho facin els altres, a mi que em deixin corregir

tranquil, pensava, al mateix temps que recordava el que li va dir un amic professor —suposava que de broma—: «Jo els aprovo a tots, ja els suspendrà la vida.»

Els dos primers dissabtes que va haver d'examinar va tenir força nervis i va patir bastant, encara que la seva feina era sobretot escoltar les exposicions orals dels candidats. Els aspirants eren d'A2, en què es presenta un volum important de gent que té un nivell deficient i suspèn amb més habitud.

En canvi, el tercer dissabte li va tocar fer de jurat de B2, en què predomina la gent que aspira a treballar a l'Administració. També hi ha nervis, tensió, però no et trobes persones que contesten amb monosíl·labs o amb quatre frases tipus del *Llibre de l'alumne.* No s'acostuma a suspendre gaire i, per tant, per al Jofre era més agraït.

Els jurats sempre estan formats per dues persones i els examinands també fan parella després d'una exposició oral individual. Aquell dia, cada un havia de parlar dels avantatges i els inconvenients dels diaris de paper i els digitals, i després, de dos en dos, havien d'interactuar sobre aquesta situació: «Sou una parella i el vostre fill adolescent us demana, per primera vegada, de sortir de festa a la nit. Parleu-ne entre vosaltres abans de decidir què feu.» Al llarg del dia van sorgir converses interessants, força divertides, entre els aspirants, i en aquesta ficció es formaven parelles i actituds de tota mena, amb pares intransigents, d'altres molt tolerants…

El cas és que hi va haver una candidata, l'última de la jornada, que va quedar desaparellada, i en aquests casos, pocs, un dels membres del jurat interactua amb la persona que s'examina. La Cecilia era cubana, feia dos anys que vivia a Andorra i parlava un català correctíssim. De seguida que va començar a parlar dels diaris digitals, el Jofre ja va veure que aprovaria amb solvència.

Quan va arribar el torn de la prova en parella, van quedar que el Jofre faria de pare i la Cecilia de mare. El fill seria una filla de catorze anys, que dona més joc per a la conversa, ja que, malauradament, no és el mateix que surti de nit un fill que una filla. No van acordar quin paper faria cadascun —més o menys, un terç dels candidats optaven per fer de poli bo, l'un, i de poli

dolent, l'altre, un altre terç feien veure que eren una «parella equip» i els altres afrontaven la situació a veure què passa, el que surti.

—Hem de parlar, Jofre. La Noa m'ha dit que aquesta nit vol anar a sopar amb les amigues i després al concert de la festa major.

—Ostres, aquesta encara no me l'esperava. Té catorze anys…

—Home, ha tret molt bones notes, la podem deixar sortir fins a la una i després l'anem a buscar.

—Hi vol anar amb les amigues de l'institut o les del futbol?

—Les de l'institut. Tinc el telèfon de dues mares. Hi podem parlar.

—I suposo que la Nora t'ha dit que a totes les amigues els permeten anar-hi, és clar.

—Noa, la teva filla es diu Noa, Jofre.

—Hahà. Soc un mal pare, ja ho saps.

—A més…

—[…]

—Podrem tenir una estona per a nosaltres dos. Fa temps que no fem l'amor.

—[…]

El Jofre i la seva companya examinadora, la Jenni, es van quedar muts, de pedra. La conversa havia de durar un parell de minuts i encara faltava una bona estona per completar la prova. La Cecilia, amb un mig somriure i uns ullassos negres llampants, i com si no hagués passat res, es mirava expectant el Jofre, que sentia una barreja de vergonya pel silenci i d'orgull ferit pel desafiament. Va mirar de cua d'ull la Jenni, impertèrrita, amb la mirada clavada al pupitre, com si es volgués fer invisible. Has de reaccionar, es deia ell.

—Emmm… Fa molt temps que temia aquest dia. O, més que aquest dia, em fa por que la nena es faci gran i voli. I que ens quedem tu i jo sols a casa. Ens hem distanciat i no tenim gairebé res en comú. I no tinc ganes de fer l'amor amb tu.

Quan va sortir de l'aula, cansat i trasbalsat per aquell examen final inaudit, va veure que la Cecilia era al vestíbul del centre, on encara hi havia examinands que petaven la xerrada, ja que molts es coneixien d'anar a classe junts. El Jofre, a pas lleuger, els va dir adeu i quan va obrir la porta de sortida, ella el va seguir. Un cop a fora, a l'altra vorera, una noia se'ls va acostar i els va dir:

—Què, em deixareu sortir o què?